

Stanovisko senátů 32 Co, 100 Co, 101 Co a 126 Co k doručování nezletilým podle § 50b odst. 4 písm. b) o. s. ř.

Opatrovnické senáty Krajského soudu v Praze zaujaly k dané problematice toto stanovisko:

Novelizované ustanovení § 50b odst. 4 písm. b) o. s. ř. a tedy požadavek doručování nezletilým nedopadá na řízení péče soudu o nezletilé, kde je nezletilé dítě zastoupeno kolizním opatrovníkem. Podle dikce citovaného ustanovení se doručování písemností nově týká toho nezletilého účastníka staršího patnácti let, který je zastoupen zákonným zástupcem podle § 22 o. s. ř., tedy nikoliv toho, který je zastoupen opatrovníkem (standardně právě v řízeních péče soudu o nezletilé).

Důvod pro toto stanovisko je spatřován zejména v tom, že daná novela cílí na právní úpravu týkající se vzniku, trvání a zániku dětských dluhů, tedy povinnosti nezletilých splnit peněžitý dluh, nikoliv na opatrovnická řízení. Cílem novely je tedy zvýšení ochrany dětí v právních vztazích a předcházení vzniku dětských dluhů. Rovněž nálezy Ústavního soudu, na které důvodová zpráva odkazuje, se týkají sporného řízení a na opatrovnické řízení zcela nedopadají. Nález sp. zn. I. ÚS 1041/14 ze dne 4. 12. 2014 se týká uzavření smlouvy o přepravě nezletilým starším 16 let (černá jízda) a nález sp. zn. I. ÚS 3304/13 ze dne 19. 2. 2014 se zabývá neúčinností darovací smlouvy, kde jednou ze stran smlouvy jsou nezletilí účastníci. Z obsahu důvodové zprávy vyplývá, že se jedná o případy zastoupení nezletilého dítěte zákonným zástupcem, odkaz na opatrovníka je pouze na jediném místě v bodě 48. důvodové zprávy, ačkoliv jinak se i v tomto odstavci mluví pouze o zákonném zástupci – a zde se nejedná o bod důvodové zprávy jako takové, ale o citaci bodů 45. – 48. nálezu I. ÚS 1041/14. Z důvodové zprávy tedy k tomuto novelizovanému ustanovení vyplývá obecný závěr, že nezletilé dítě nemá plnou procesní způsobilost, požívá zvláštní ochrany, v řízení nemůže být považováno za plnoprávního účastníka řízení, a zajištění jeho ochrany zajišťuje při absenci konfliktu zájmů zákonný zástupce, s tím, že existují situace, kdy je třeba i při takovém zastoupení, doručovat i takto zastoupenému nezletilému účastníkovi.

V opatrovnickém řízení je dítě zastoupeno kolizním opatrovníkem, kterého jmenuje soud (§ 892 odst. 3 o.z., § 469 z.ř.s.). Soud pak odpovídá za to, že jmenovaný opatrovník bude hájit práva a oprávněné zájmy dítěte. V opatrovnických, tedy nesporných řízeních, je to pak vždy soud, který je odpovědný za dodržování všech aspektů práva na spravedlivý proces. Participace dětí na řízení je zajištěna i tím, že je zjišťován jejich názor k předmětu řízení, a to s ohledem na jejich rozumovou a emoční vyspělost. Informační povinnost nezletilých dětí a jejich participace na řízení je zajištěna i informační povinností ze strany soudu, potažmo kolizního opatrovníka (§ 867 o.z., § 20 odst. 4 z.ř.s., § 8 odst. 3 zákona č. 359/199 Sb.).

V neposlední řadě je pak třeba přihlídnout i k tomu, že některá podání rodičů (a není jich bohužel málo) obsahují osobní útoky a dehonestaci rodičů navzájem. Požadavek,

aby se takové podání dostalo do dispozice nezletilého, je v rozporu s jeho nejlepším zájmem.

Franková za opatrovnické senáty: Mgr. Kateřina